Nº. 3539.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden franko p. p. ƒ 6.60.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan »het Bureau van DE TIJD.«

DONDERDAG 23 DECEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 22 December.

De interventie van 't ministerie in zake-Mortara.

II.

Wat heeft de Regering in zake-Mortara gedaan? »Zij heeft er geen oogenblik aan gedacht om zich met een vertoog te mengen in eene handeling van burgerlijk bestuur in den Pauselijken Staat," zoo verklaart de minister; en desniettegenstaande heeft zij, ofschoon zij er niet aan dacht, zich toch met een vertoog gemengd in eene handeling van burgerlijk bestuur in den Pauselijken Staat. Immers de Regering heeft eene boodschap naar Rome gezonden door onzen minister aldaar, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, wij weten 't niet, aan den Kardinaal Antonelli over te brengen. Welke was die boodschap? Aan »de Pauselijke Regering den indruk kenbaar te maken, dien het voorval hier te lande had te weeg gebragt." Welken indruk? De minister heeft expresselijk zich onthouden van de poging, om den bedoelden indruk te kwalificeeren, maar wij meenen te mogen aannemen, dat hij heeft willen gesproken hebben van een *ongunstigen* indruk, dien de zaak hier te lande zal hebben gemaakt. Maar dan blijft nog de vraag, uit wiens naam de Regering deze verklaring liet afgeven? De Regering had zeker het regt te zeggen, dat het voorval op haar een ongunstigen indruk heeft gemaakt, als dat werkelijk zoo is; maar een andere vraag is het, of en in hoeverre de Regering het regt had om te spreken van »*hier*", dat is, van het land? Maar daar komen wij later op terug. Genoeg zij het hier, de Regering liet te Rome weten, dat de zaak een ongunstigen indruk had gemaakt. Was dat een bloote nieuwstijding, dien men aan den Kardinaal Antonelli mededeelde, om hem voor te lichten omtrent de gemoedstemming van hier? Dan heeft men hem slechts eene wel niet aangename, maar dan toch verschoonbare beleefdheid bewezen, en niemand heeft iets te zeggen, dan welligt de Internuntius aan ons hof, die den minister van Buitenlandsche Zaken dank zou schuldig zijn voor de dienstvaardigheid, waarmede hij, als berigtgever voor het hof van Rome, treedt in de taak van de nuntiatuur. Intusschen is het zeer opmerkelijk, dat de minister van Hervormde Eeredienst, sprekende over deze zaak, daaraan den vorm geeft, als ware er slechts eene tijding naar Rome opgezonden. Wij gelooven niet dat het mogelijk is een zachter vorm te kiezen, om het gebeurde te bespreken. Wij keuren dat niet af en nog veel minder laken wij dat; integendeel, wij hebben bereids aan den vorm der mededeeling hulde gebragt. Maar wij vragen, of men werkelijk slechts bedoeld heeft eene tijding naar Rome op te zenden? Of was daaraan nog iets anders toegevoegd, hetzij een verzoek, hetzij eene raadgeving, hetzij eene waarschuwing? De Regering heeft het niet gezegd; maar zij laat vermoeden, dat zij iets anders op het oog had, dan het overmaken van een waar of valsch berigt. De zaak had wel van zelf hare aandacht getrokken; maar zij kwam eerst tot hare handeling op de uitnoodiging van de hoofdkommissie voor de zaken der Israëlieten. Wat vroeg die hoofdkommissie der Israëlieten? Dat »de Regering eenigen stap (te Rome) mogt doen, om zoo al niet aan het huisgezin te Bologna voldoening te verschaffen, ten minste de herhaling van dergelijke voorvallen te voorkomen." Op dat verzoek komt de Regering in beweging, zij raadpleegt; maakt de zaak tot »een onderwerp van gezette overweging," en vaardigt eene lastgeving naar Rome uit in de verwachting van een rezultaat, dat deze lastgeving opleveren zal. Het is derhalve geene bloote tijding, die onze gezant te Rome in last had over te brengen. De tijding ging vergezeld van iets anders, waarvan men een rezultaat verwachtte, hetwelk in het Israëlitiesch adres was aangegeven: Namelijk, zoo niet dat het Pauselijk goevernement in strijd met de bestaande wet het kind teruggeven zoude, ten minste of die wet onuitgevoerd zou laten liggen of haar wijzigen of haar afschaffen. Met dat doel voor oogen, om dat rezultaat te verkrijgen, was naar Rome eene lastgeving aan onzen gezant afgevaardigd, en als dat vast staat, dan moge de bewoordingen, waarin die lastgeving was gekleed, zoo zacht als 't slechts doenlijk was, zijn uitgekozen geweest, altijd blijkt het, dat naar Rome is opgezonden een vertoog, waarin de Regering van Nederland zich mengde in eene handeling van burgerlijk bestuur in den Pauselijken Staat. Want de geheele zaak van Mortara, ofschoon de wetgeving op een geloofsartikel is gebouwd, is geschied ingevolge de voorschriften van de burgerlijke wet in de Kerkelijke Staten. Op denzelfden kerkelijken grond rust onze Zondagswet. Zal men die daarom mogen houden voor eene zuiver kerkelijke wet, waarmede zoomin het burgerlijke bestuur, als de geregtelijke policie iets heeft uitstaan? En als het Fransche goevernement, dat de Zondagswet niet handhaaft, ten dienste der Israëlieten vertoogen inleverde, om ook ten onzent de Zondagswet ongebruikt te laten, zou daarin dan geene inmenging zijn van Frankrijk in ons burgerlijk bestuur?

Wat de Regering dan ook verklaren moge niet te hebben gewild, zoo dat al in aanmerking kan worden genomen, om ten minste hare bedoelingen te verschoonen, het verandert den aard van de daad niet, die zij heeft gesteld. Zij maakt wel ter dege uit, wat men noemt een inmenging in het burgerlijk bestuur van het Pauselijk goevernement, met andere woorden, wat de minister in zijne aanspraak verklaart te zijn een aanslag op de »onafhankelijkheid in de uitoefening van het staatsbestuur."

Welke beweegredenen bragten haar tot zulken stap, dien zij, wij gelooven opregtelijk, getuigt niet te hebben gewild? Zij zijn even ongelukkig gekozen, als de daad zelve, die men verrigt heeft. En het schijnt wel dat het met de Regering in deze zaak is gegaan, als met iemand, die in den nacht op een doolweg alles verkeerd ziet. Wat heeft de Regering in deze zaak tot handelen gebragt? Ontdoen wij de redenering des ministers van den onnoodigen tooi, dan blijft er dit over: Er is een »feit" gepleegd, »onder bescherming van het politiek gezag en verdedigd", omdat het gegrond was »op een geloofsartikel", dat ook door de Katholieken van Nederland wordt beleden. De omschrijving van den minister is niet juist. Het gebeurde te Rome is niet bloot een feit, gelijk elk ander feit, b. v., gelijk een diefstal. Het is een feit door eene sinds eeuwen bestaande wet gewild, en niet dan door de tusschenkomst van eene geregtelijke uitspraak tot stand te brengen. Geeft het feit daarom aanspraak tot inmenging, omdat het burgerlijk gezag het heeft uitgevoerd, de minister zegt in »bescherming genomen"; maar dat is wederom onjuist? Immers neen, daar zit het euvel niet. De grief bestaat hierin, dat er een geloofsartikel ten grondslag ligt, een geloofsartikel, dat door een aanzienlijk deel van onze bevolking wordt beleden. Als de minister nu wel begrijpt, wat hij gezegd heeft, dan heeft hij de *Zondagswet* veroordeeld. Waarop rust die wet? Op een geloofsartikel. En zij bindt niet slechts hen, die aan dat geloofsartikel gelooven, maar ook hen, die het verwerpen, bepaaldelijk de Israëlieten, die Christus den Verrezene vervloeken. En hoe krachtiger de Regering er nu op drukt, dat zij »het beginsel van *volkomen* vrijheid van godsdienstige geloofsbelijdenis" moet voorstaan, en »verpligt is tot strenge handhaving van de toepassing van dat beginsel", hoe meer zij zich-zelve veroordeelt, zoo lang zij de Zondagswet niet afschaft. Zij zal er zich intusschen wel van onthouden; zij zou zelfs aan het vermoeden geen voet durven geven, dat zij aan die afschaffing denkt! Men zal derhalve te Rome kunnen antwoorden: Hoe kunt ge bij ons veroordeelen, wat gij-zelve doet?

De Regering heeft evenwel nog eene tweede reden gegeven. Zij achtte het niet ondienstig te Rome te doen weten, dat het gebeurde aldaar is in strijd met de regten, die in Nederland gelden, en waarop onze Regering geenerlei inbreuk zal toelaten zoo ver haar gezag strekt. Waarom achtte zij 't niet ondienstig dit bij voorkeur te Rome, en b. v. niet te Stokholm of te St-Petersburg te doen weten? Dat wordt niet gezegd. Heeft het Pauselijk goevernement het bevel uitgevaardigd, dat de wet der Kerkelijke Staten tevens wet is in Nederland en door den Koning van Nederland, met behulp van policie en justicie, moet worden gehandhaafd? Wie weet daarvan? Als de Regering het niet weet, dan weet het niemand. Ja, maar wat niet gebeurd is zou kunnen gebeuren. De Katholieken gehoorzamen immers in geloofszaken aan den Paus? Maar is er dan tusschen eene [illegible] en eene burgelijke wet geen verschil meer? En [illegible] die groote vrees, dat de Paus in Nederland [illegible]ning zal verdringen, de wetgevende magt op zij stellen, en in hunne plaats het land regeren? Geen antwoord. Het is eene fantazie, geschapen in een oogenblik van verlegenheid, toen men zich niet wist te redden.

Als men ons veroorloven wil de zaak om te keeren, dan vinden wij dat de Regering reden had, om hare vertoogen niet naar Rome, maar naar Stokholm en St. Petersburg op te zenden. Het bestuur van Nederland is in handen van Protestanten, dat is van degenen, die aan Rome vijandig zijn, en het met alle kracht bestrijden. Er is derhalve in Nederland geen gevaar, dat de wet der Kerkelijke Staten een Nederlandsche wet zal worden. Maar daarentegen is er wel gevaar, dat de wet der onverdraagzaamheid, die te Stokholm en te St.-Petersburg heerscht, hier ingang vindt. De Gustaaf-Adolf-vereeniging, onder anderen, is voor de Katholieken geen bemoedigend verschijnsel, wanneer men weet dat de Protestantsche geloofsheld de Katholieken bevocht te vuur en te zwaard. Die geloofsheld nogtans, de stichter van het Protestantsche rijk, waar thans nog de Katholieken gekweld worden, wordt tot patroon in Nederland gekozen door de lieden, die door middel van vereenigingen tegen de Katholieken te velde trekken! Dat is zeer beteekenend. En als de Regering begreep, dat er iets te doen was om de handhaving der vrijheid van godsdienst te beveiligen, dan zou zij bij voorkeur hare aktie in de rigting moeten doen gelden, van waar het gevaar dreigt. Te meer, omdat het bekend is, dat in Nederland eene partij woelt en zwoegt, die de onverdraagzaamheid in geloofszaken ten grondslag neemt van hare politiek. Herhaaldelijk heeft zij beproefd zich meester te maken van het roer van Staat, en zij is dat doel te zeer nabij geweest, dan dat men alle bezorgdheid te dien aanzien kan afleggen. De minister heeft dus, wanneer men afgaat op hare eigene verklaringen, een verkeerd adres geplaatst op haar vertoog. Zij had dat niet naar Rome, maar naar Stockholm moeten opzenden. En als zij er dan toch op stond om zich aan eene interventie te bezondigen, dan zou zij daardoor eene meer beteekenende en meer afdoende les gegeven hebben aan de onruststokers ten onzent, dan hun de minister van Justicie heeft bezorgd in zijne toespraak over de *fakkels der tweedragt.*

Bij de arrond.-regtbank (derde kamer, zamengesteld uit de regters mrs. A. Backer jr., voorzitter, C. Dronsberg en B. J. Ploos van Amstel) werd [illegible] behandeld de zaak van Samuël Abraham H[illegible], geboren te Amsterdam op 1 Maart 1843, en dus nog geen 16 jaren oud, tegen wien op 2 Augustus jl. door de regtbank regtsingang is verleend, ter zake »dat hij in den voormiddag van 1 Augustus 1858 in de Schotsche Zendingskerk op den Binnen-Amstel te Amsterdam moedwillig zou hebben toegebragt drie wonden, eene in de linkerborst en twee in den linkerarm, aan den predikant Carl August Ferdinand Schwartz, tijdens deze zich tot het houden eener godsdienstoefening op den kansel had begeven, met het doel om genoemden predikant van het leven te berooven, hebbende hij den dolk, waarmede dit feit door hem is volbragt, met hetzelfde doel eenige dagen te voren gekocht en ook met dat voornemen zich naar genoemde kerk begeven om aldaar den predikant op te wachten."

De beschuldigde, een kleine, bleeke en tengere knaap, gekleed in lakensch hesje met lakenschen gordel en met een omslagboordje om den hals, werd bijgestaan door den advokaat mr. L. H. Kuhn, terwijl het O. M. waargenomen werd door den heer mr. B. R. L. Temaat, substituut-officier van Justicie.

De zitting werd door een talrijk publiek, waaronder vele regtsgeleerden, bijgewoond.

Er waren 12 getuigen *à charge* gedagvaard en *ter*

ontlasting de ook bij de instruktie gehoorde dr. J. van Lier Ez.

De eerste getuige, bankbewaarder in de Schotsche kerk, deelde den regter mede de gesprekken die in die kerk vóór den aanslag door den beklaagde met hem gevoerd waren. Zij strekten om den beklaagde, van wien niets kwaads vermoed werd, eene goede plaats te verzekeren. De tweede getuige, huisbewaarder in de kerk, geeft op hoe de aanval is geschied en wat daarna door den bekl. is gezegd geworden. De chirurgijn van Epen, de derde getuige, verhaalde hetgeen door hem bij den gewonde aanvankelijk is opgemerkt en welke hulp door hem in den beginne is verleend. Op de vraag van den advokaat Kuhn of het mogelijk is, dat iemand, zonder bepaald krankzinnig te zijn, toch op zeker oogenblik door zinsverbijstering in zijne hersenen kan geschokt zijn, antwoordt getuige, dat in het algemeen bij de prille jeugd wel eens een zieltoestand wordt gevonden, vooral door fanatisme, die, zonder daarom bepaalde krankzinnigheid te kunnen worden genoemd, het zelfstandig en vrij gebruik der hersenen uitsluit. Een bezoeker van de kerk op 1 Augustus was de vierde getuige. De regter verneemt van hem, dat de beklaagde den predikant in den blinde steken toebragt met het ter teregtzitting voorhanden zijnde scherpe werktuig, en hoe de predikant onder het stil uitgesproken gebed werd aangevallen. De volgende getuige zag de bewegingen, die de beklaagde tot het verwonden heeft gebezigd, maar zag het toebrengen van de wonden niet. Ook de zesde getuige heeft de Schotsche Kerk op dien dag bezocht. Hij zag den beklaagde trekken aan de deur van het preekgestoelte en bewegingen maken met de hand, zoodat hij eerst meende dat de beklaagde den predikant wilde slaan. De beklaagde kon blijkbaar het deurtje van den preekstoel niet open krijgen. De zevende getuige, die den bekl. vast hield tot hij aan de politie werd overgegeven, deelde mede, dat de bekl. hem toen vrij bedaard voorkwam en de bekl. hem toen zeide: „Ik ben Israëliet" en „die proselietenmaker moet weg." Het bezit van een wapen in de hand van den beklaagde en het uitsteken van die hand naar den predikant, terwijl de beklaagde over de leuning gebogen was, is ook gezien door den achtsten getuige, die mede den kreet van den heer Schwartz terstond daarop heeft gehoord. Een andere bezoeker van de kerk op 1 Augustus, gaf eene nagenoeg gelijke verklaring als de vorige getuige, terwijl hij verder zeide, dat, toen hij den bekl. vroeg: „waarom heb je dat gedaan," deze, vrij bedaard, geantwoord zou hebben, „daarvan heb ik jou geen rekenschap te geven." De tiende getuige, een agent van policie, vond den beklaagde, dien hij in arrest genomen heeft en die het feit dadelijk erkende, zeer kalm. De verkooper van het scherpe mes was de elfde getuige. Hij verklaart, dat de beklaagde, zonder lang te zoeken, het *in judicio* voorhanden dolkmes, op 29 Julij bij dag voor ƒ1,50 bij hem heeft gekocht. Praeses maakte get. de opmerking, hoe gevaarlijk het is aan jonge knapen zulke werktuigen te verkoopen. De twaalfde getuige was eene vrouw, die als dienstbode bij de moeder van den beklaagde diende. Deze heeft in de lade van de tafel (waarin ook het kapgoed van den beklaagde ligt) op Maandag 2 Aug. gevonden een stuk in het hebreeuwsch geschreven, zonder adres en met een zwart bandje omwonden. Gedurende twee jaren, dat zij in dat huis diende was de beklaagde nimmer ziek, terwijl hij haar over het algemeen stil voorkwam.

De geneesheer J. van Lier Ez., die als dokter de familie van den beklaagde kent, was de laatste getuige, door den beklaagde ter ontlasting geroepen. De advokaat van den bekl. vroeg dezen getuige of de bekl. niet zonder daarom bepaald krankzinnig te zijn, moet worden geacht zonder vrijen wil te hebben gehandeld, ziekelijk in zijnen zielstoestand aangedaan geweest te zijn, zoodat hij, hoewel vóór en na den aanslag kalm, toch moet beschouwd worden als niet vrij in zijne daden. Getuige antwoordde, dat juist die kalmte zeer te mistrouwen is en dat het hem niet alleen waarschijnlijk, maar bijna zeker voorkomt, dat de beklaagde niet vrij was toen hij het feit bedreef. Het overleg dat bij al hetgeen door den bekl. is verrigt, werd waargenomen, sluit de waarschijnlijkheid van het bestaan van een ingeworteld vast denkbeeld (*idée fixe*) niet uit, daar men dit bij soortgelijke gevallen meermalen vindt. Get. heeft over den bekl. in de laatste jaren niet gepraktiseerd, maar thans nog is eene zijner zusters in een staat, die bewaking noodig maakt, en die veroorzaakt is door sterfgevallen welke, naar het oordeel van den get., ook op het gemoed van den bekl. hebben gewerkt.

Hiermede was het getuigenverhoor afgeloopen.

Bij de ondervraging van den beklaagde, die thans volgde, erkende de jongeling op nieuw het feit, van hetwelk hij de beweegredenen — het wegruimen van de proselietenmakerij — ontvouwde. Hij vatte aanvankelijk het plan op, vroeg zich zelven af, of hetgeen hij wilde een Gode welgevallig werk zoude zijn, kwam tot de overtuiging daarvan en dacht er niet aan iemand te raadplegen, zelfs niet de naaste leden zijner familie, en voerde zijn voornemen uit. Bekl. zeide verder, dat hij sedert dien tijd gevoeld heeft, dat hij verkeerd gehandeld heeft. Op de vraag van den president, of hij het aanwezige hebreeuwsche stuk, inhoudende een godsdienstig gebed voor den aanslag, heeft geschreven, antwoordde de bekl. toestemmend.

Wijders zeide de bekl. nog, dat hij op den ochtend van 1 Aug. het door hem opgehelderd en dikwerf nagezien gebed heeft opgezegd; dat hij voortdurend gejaagd en zonder rust was, tot dat het feit was volbragt; dat op den dag van 1 Aug. bij den aanslag alles zwart voor zijne oogen was en dat hij zijne hand, door overspanning, den ganschen dag van 1 Aug. niet kon gebruiken.

Na eene korte rustpoos werd het woord verleend aan het O. M.

De substituut-officier van justicie, na op het belangrijke der zaak gewezen te hebben, — eene zaak, die alleen voor deze regtbank diende wegens de jeugdige jaren van den beklaagde, — zette kortelijk uiteen: 1o. dat het feit was bewezen; 2o. dat het is geschied met voorbedachten rade en met geleider lage; 3o. dat de beklaagde dader is van het feit en daardoor toerekenbaar; 4o. dat het belang van de maatschappij eene gestrenge straf vordert. De ambtenaar eindigde met te eischen, dat de beklaagde zal worden veroordeeld wegens poging tot moord met voorbedachten rade en geleider lage, gepleegd, met oordeel des onderscheids, tot eene gevangenisstraf in een verbeterhuis, voor den tijd van 10 tot 20 jaren.

De advokaat van den beklaagde droeg toen de verdediging voor. Pleiter zette uiteen, dat de bekl., hoewel niet krankzinnig, geenszins had vrijen wil en dus voor zijne handelingen zedelijk noch regtens toerekenbaar is. Hij wees op het belangrijk rapport, bij de zoo goed gevoerde instruktie gegeven door de deskundigen prof. van Geuns, prof. Schneevoogt en dr. Zeeman, van welk rapport de konklusie luidt in den geest door spreker bedoeld.

In het breede ging pleiter al de gebleken omstandigheden en het karakter van den beklaagde na, en eindigde met te zeggen, dat zoo de regter onverhoopt mogt oordeelen, dat de beklaagde wel toerekenbaar is voor het feit, hij het gestrenge rekwisitoir van het O. M. niet zoude volgen, en zulks wegens de zedelijke provokatie, die hier tegenover de Israëlieten bestond, naar het oordeel van den beklaagde.

Na re- en dupliek, welke vooral liep over de vraag van de toerekenbaarheid, is de regtbank in raadkamer gegaan.

Ten half zes ure heeft de regtbank geoordeeld, dat de beklaagde de daad met vrije wil en oordeel des onderscheids heeft gepleegd, en hem mitsdien tot eene gevangenzetting in een verbeterhuis voor den tijd van 12 jaren veroordeeld.

De voorzitter heeft, na het uitspreken van dit vonnis eene gevoelvolle toespraak tot de beklaagde gerigt, met aanzegging tevens dat deze, zich met het vonnis bezwaard voelende, daarvan binnen 14 dagen in hooger beroep kan komen. (*A. Ct.*)

Naar luid van een bij het departement van Marine ontvangen telegram zijn Zr Ms stoomschepen *Evertsen*, *Admiraal van Wassenaer*, *Citadel van Antwerpen*, *vice Admiraal Koopman* en *Vesuvius*, uitmakende het oefeningseskader, onder bevel van den schout bij nacht 't Hooft, Zaturdag middag 18 December, ter reede van Kadix, aangekomen.

Door de direktie van de Nederl. Handel-Maatschappij is aan de weduwe met zes kinderen, van den verongelukten zeeloods, Frans Naerebout, eene gift van ƒ150 toegezonden.

Aan het *H. & Eff.-Blad* wordt uit Londen geschreven, dat sir Moses Montefiore een brief aan de hoofdkommissie tot de zaken der Israëlieten in Nederland heeft gerigt, waarin hij haar, namens het hoofdbestuur der Israëlitische gemeente in Engeland, zijnen dank betuigd voor de bemoeijingen, door haar bij de Nederlandsche Regering in de zaak van den jongen Mortara aangewend.

Gisteren avond heeft een eenjarig kind genaamd Bouman in de Slijkstraat No. 132, door het vlam vatten zijner kleederen aan een test met vuur zoodanige brandwonden bekomen, dat het kort na in het gasthuis te zijn gebragt is overleden.

Z. M. heeft de navolgende pensioenen verleend: J. W. F. Knijff, maj. van het 5de reg. inf., ƒ1300; jhr. D. W. van Brienen van Ramerus, kapitein, ƒ900; op hun verzoek, eervol ontslagen, als burg. der gem., Grootebroek c. a. en Hoogcarspel, C. Pool; Berkhout, P. Slagter Tz.; Franeker, mr. C. S. Sixma van Heemstra; alsmede aan H. Ramakers vergund het dragen der onderscheidingsteekenen van ridder der orde van het Legioen van Eer, hem in den jare 1813 door Z. M. den Keizer der Franschen geschonken.

ROTTERDAM, 20 Dec. Aan de markt van hed waren de prijzen der Boter: 1ste kwal. ƒ47, 2de kw ƒ44, 3de ƒ40.

GORINCHEM, 20 Dec. De marktprijzen van hed waren als volgt: Tarwe ƒ7.30 a ƒ9.60; Rogge ƒ5. a ƒ6.50; Gerst ƒ4.50 a ƒ5 25; Haver ƒ2.50 a ƒ4.6 Boonen ƒ7.80 a ƒ9 40; Boter ƒ0.80 a ƒ0.85 Ned. ℔.; Kaas ƒ15 a ƒ21 de 50 Ned. ℔.; Aarda pelen ƒ1.50 a ƒ1.70 het mud.

HOEVEN, 18 Dec. Gisteren hadden wij alhier e zeldzaam, maar alleraangenaamst feest, waarin geh het bisdom deelde. Mgr. J. van Hooijdonk, onze inn geliefde Bisschop, had het geluk in volle gezondhe en welstand, het *gouden Jubilé* van zijn 50 jarig Prie terschap te mogen vieren; en bij dat feest paarde zi eene andere heugelijke gebeurtenis: namelijk ZHw. mo voor de eerste maal het nieuw ingestelde Kapittel der k thedraal van 't bisdom bij zich ontvangen en vereenig zien!

De klokken zoo van de parochie-kerk van Hoeven als van 't Seminarie verkondigden dan ook reeds in de vroegen morgen, het aangebroken Jubelfeest, aan he welk vlag en feestdoek alom het welkom tegenwuifden zoodat geheel het dorp een feestelijk aanzien had. Mg J. van Genk, de Bisschop van Adras i. p. i. en Coad jutor van den Hoogw. Jubilaris celebreerde eene pon tifikale Mis van dankbaarheid, voor al het goede, d de weldadige Voorzienigheid, gedurende eene halve eeu aan den gevierden Feesteling, en door hem aan h kerspel van Breda bewezen had. Vooraf schilderde d Hoogw. celebrant aan de vergaderden, dat is aa het kapittel en de kweekelingen van het groote en klein seminarie, de beweegredenen dier dankbaarheid ver schuldigd van wege het bisdom, dat aan den, nu m goud gekroonden jubilaris èn zijn bestaan èn den blo te danken heeft, waarin het zich thans mag verheugen Allen vereenigden zich dan ook in diepe godsvrucht to het hartelijkste dankbetoon, dat langs de heerlijke ge welven der schoone kapel van 't Seminarie jubelend op steeg. Na de H. Mis ontving de Hoogw. Jubilaris d gelukwenschen van zijn kapittel, dat zich gelukkig voeld op zulken gewigtigen dag, voor het eerst te mogen bi eenkomen en vergaderen bij den Bisschop.

De ZEw. heer A. van Hecke, deken en pastoor va Hulst, drukte later, mede in naam der geestelijkhei en der geloovigen van 't Zeeuwsche gedeelte des bisdoms den warmsten dank uit voor de onschatbare weldaden die zij gedurende al de jaren dat zij tot het kerkdis trikt van Breda behoorden, van zijn vaderlijk bestu mogten ontvangen. De kweekelingen van 't groote e kleine Seminarie vertolkten vervolgens in zang en dicht maat de grootheid van dit feest; en, herdenkende d ontelbare weldaden, die de Kerk van Breda aan Mg van Hooijdonk dankt, gedurende een zoo lang vade lijk bestuur, tusschen vaak moeijelijke omstandigheden allerhande verwikkelingen en herhaalde zware beproevi gen, deden zij, als van zelf, uitkomen hoe waardi de gouden jubelkroon prijkte op dien eerbiedwaardige schedel, vergrijsd onder de veel omvattende zorgen vo de hem zoo te regt aanvertrouwde kudde.

Het Instituut der Christelijke Broeders van St. Lou te Oudenbosch met zijne elèves had zich aangeschaa bij de feestvierende menigte, om zijne vreugde e deelname te komen betuigen aan den Jubilaris, e dank te zeggen voor de vruchten die zij en het Inst tuut in de verloopen jaren geplukt hadden uit zijne va derzorgen.

De religieuze gemeenten, die, in zoo grooten getal aan den gekroonden feesteling bestaan en bloei danken hadden van hare vreugde schriftelijk blijk gegeven Kortom geheel het bisdom steunde zamen om den goude Jubilaris die hulde op te dragen, waarop zijn verdien stelijk leven zoo te regt aanspraak had.

En ja, de feestdag van dit gouden Jubilé, is wel ee der gedenkwaardigste dagen, die 't bisdom van Bre ooit mogt vieren! Hij stelt de kroon op 50 werkvol jaren, door Mgr. van Hooijdonk als priester gewijd aa de dienst van God, tot heil van den evenmensch. T van jaren heeft zijn woord de jeugdige Levieten onde rigt tot wijsheid en deugd, zoodat al de priesters va 't gansche diocees, die in 't seminarie voor zijn kerk distrikt zijn gevormd, geen enkele uitgezonderd, doo hem als professor zijn opgeleid in de gewijde weten schap, of als ordinarius tot de H. wijding zijn toege laten geworden.

Lang stond hij aan 't hoofd van 't voormalige vika riaat, nu bisdom van Breda, en dat tusschen afwisse lende verwikkelingen en moeijelijke tijdsomstandigheden dan zijn beleid en doorzigt wist niet alleen dezelve t boven te komen, maar daarenboven riep zijn ijver e zijne liefde, in 't midden en vaak ter oorzaak derzelve tal van allerlei godvruchtige stichtingen in 't leven, di alom opgerezen en thans in vollen bloei zijn!

De zachte en weldadige werking van het vaderlijk bestuur des Hoogw. Jubilaris, mogt zoodanig de goed keuring der gestelde magten wegdragen, dat hem Konin Willem I tot ridder, en Koning Willem II tot kom

grandeur verhief der orde van den Nederl. Leeuw, en dat Z. H. Pius IX hem, den stichter zoo veler geestelijke en liefdadige instellingen, die 't Noord-Brabantsch gedeelte des voormaligen bisdoms van Antwerpen, en 't Zeeuwsch gedeelte des bisdoms van Gent, onder zijn bestuur krachtdadig had doen opleveren in een kerkdistrikt, het *hoogste* bestuur daarvan opgedragen, en hem tot Bisschop van Breda verheven heeft.

Het vijftigjarige Priesterschap van Mgr. van Hooijdonk is alzoo de kerkelijke geschiedenis dezer gewesten gedurende eene halve eeuw; het is rijk aan beproevingen maar ook vruchtbaar in vertroostingen!

Die vertroostingen vooral hebben den gekroonden feesteling, bij een dankbaar terugblikken op het verledene, verkwikt en opgebeurd op zijn gouden Jubelfeest, hij het genoegen smaakt, van wat jeugdig was, kracht en wasdom te hebben zien krijgen, wat zwak was als bevestigd te aanschouwen en het kerkdistrikt van Breda, dat in zijn bestaan zoo lange van eene onzekere toekomst heeft afgehangen, en zijn ondergang zoo dikwerf nabij scheen, volkomen bevestigd te zien als Bisdom, waarvan de laatste hoeksteen, het Kathedrale kapittel, op den blijden jubeldag eene parel te meer aan Z. Hws gouden jubel-kroon is komen hechten!

ALPHEN EN RIEL, 18 Dec. De dag van heden was voor de gemeente Alphen een ware vreugdedag, daar zij het geluk had het 25jarig jubelfeest van haren dierbaren en alom geachten herder, Cornelis de Wilde, te mogen vieren. Daags te voren in den vroegen morgen wedijverden de parochianen in het versieren van straten en kerk; des avonds werd door het luiden der klokken de plegtigheid van het feest aangekondigd.

Bij het aanbreken van den dag wapperde uit het torengebouw en alle partikuliere gebouwen de nationale vlag; ten 9½ uur begaf zich de WelEerw. jubilaris, voorafgegaan door het hoofd van het gemeentebestuur, de leden van den raad, het kerk- en armbestuur, de leden van de konfrerie van het Allerheiligste en die van den H. Cecilia, door eenige heeren geestelijken in plegtigen optogt naar de kerk.

Ten 10 ure begaf zich de WelEerw. jubilaris naar het altaar, ten einde het dankoffer aan den Allerhoogsten op te dragen. Voor het altaar gekomen hief de Eerw. jubilaris het *Veni Cretator* aan, terwijl het volk dat in groote menigte tempelwaarts was gestroomd nederknielde en zijne dankgebeden met die van den jubilaris vereenigde.

Na het Evangelie beklom de WelEerw. heer Johannes Woestenberg pastoor te Ulecoten den predikstoel en sprak op het feest eene gepaste en hartroerende leerrede uit.

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst. Cour.*:

PARIJS, 21 Dec. Heden avond ten 7½ ure heeft het keizerlijke hof van appèl alhier in hooger beroep uitspraak gedaan in de zaak van de Montalembert. Het hof heeft den beklaagde van twee punten der aanklagt vrijgesproken, nl. wat betreft aantasting van het stemregt, en aanranding van de regten die aan den Keizer krachtens de konstitutie zijn verleend. De door de regtbank uitgesproken gevangenisstraf van zes maanden is door het hof tot drie maanden verminderd, terwijl het bedrag der geldboete onveranderd is gebleven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 Dec. Gisteren is de grootvorst Konstantijn van Rusland te Parijs aangekomen en heeft in de Tuileriën gedineerd. Of de vorst heden zal vertrekken kan niet bepaald gezegd worden.

— De zaal bestemd voor de zittingen der regtbank, heeft, zooals bereids gemeld is, ter gelegenheid der zaak-Montalembert belangrijke veranderingen ondergaan. Men heeft onder anderen de bureaux der deurwaarders weggenomen en daarvoor banken in de plaats gesteld, ten einde meer ruimte te verkrijgen, want de zaal kan niet veel meer dan honderd vijftig personen bevatten. Morgen zal de heer Dufaure het eerst het woord voeren, vervolgens de heer Chaix d'Est-Ange en eindelijk de heer Berryer.

— Uit Portugal wordt geschreven, dat de heer de Paiva het bevel van zijn goevernement heeft ontvangen om zich onmiddellijk op zijn post naar Parijs te begeven.

ENGELAND.

LONDEN, 20 Dec. De bladen bevatten de Boodschap van den President der Vereenigde Staten aan het Kongres. De belangrijkste zinsneden uit dit lange staatsstuk komen op het volgende neder:

„Kuba is in zijne koloniale ontwikkeling eene voortdurende oorzaak van onaangenaamheden en nadeel voor het Amerikaansche volk. Het is het eenige beschaafde oord der wereld, waar de slavenhandel geduld wordt; en krachtens het traktaat met Engeland, is Amerika op koste zijner schatkist genoopt op de kust van Afrika eene zeemagt te onderhouden, alleen met het doel om den handel in negers voor Kuba tegen te houden.

„Het laatste ernstige geschil met Engeland omtrent het regt van onderzoek zou nimmer ontstaan zijn, indien op Kuba geen slavenmarkt ware geweest. Zoo lang die markt open zal blijven, zal de beschaving tot Afrika niet kunnen doordringen. Zoo lang slaven voor Kuba gevraagd worden, zullen er voortdurend oorlogen onder de Afrikaansche barbaren gevoerd worden, om zich van elkander meester te maken en als slaven te verkoopen.

„'s Prezidents voorgangers hebben der wereld bekend gemaakt, dat de Vereenigde Staten herhaaldelijk getracht hebben Kuba van Spanje te koopen. Indien dit gebeurd ware, zouden van stonde aan de laatste overblijfselen des slavenhandels verdwenen zijn. Wij zouden, zegt hij, indien dit middel van de hand gewezen werd, die bezitting geenzins op eene andere wijze wenschen te verwerven. Dat ligt niet in ons nationaal karakter. Al het grondgebied, dat Amerika sedert den oorsprong zijner Regering verworven heeft, is van Frankrijk, Spanje en Mexico langs minnelijken weg verkregen, en Texas heeft uit vrijen wil zijn lot aan Amerika verbonden. Dien weg zullen wij altijd inslaan, ten zij zich omstandigheden voordeden, die men thans niet kan voorzien, en die uit kracht der wet van het zelfbehoud, ons zouden nopen van dien weg af te wijken.

„Kuba heeft, door de overheersching eener vreemde en verwijderde mogendheid, een handel, die in oorlogstijd aan het gevaar bloot staat van vernietigd te worden en in vredestijd met allerlei onaangenaamheden en nadeelen is verbonden. Die handel is aan den anderen kant eene levensquæstie voor de Vereenigde Staten. Zoolang de koloniale regering in denzelfden toestand blijft, zullen de betrekkingen met Spanje, die steeds vriendschappelijk behoorden te zijn, aanleiding geven tot geschillen. Kuba heeft slechts weinig belang bij Spanje; voor de Vereenigde Staten is het daarentegen van een buitengewoon groot belang."

Vervolgens bespreekt de prezident Mexico en hangt hierbij een tafereel op van de aanhoudende omwentelingen, waaraan die republiek ten prooi is. Overgaande tot den burgeroorlog, waardoor zij thans verwoest wordt, zegt hij, dat de verschillende partijen de meest afkeuringswaardige middelen te baat nemen om geld van de vreemdelingen af te persen. Vruchteloos zoude de Regering der Vereenigde Staten de betaling in geld eischen van de vorderingen van Amerikaansche burgers, welke niet minder dan 10 millioen dollars bedragen. Ook bestaan er voorbeelden van gevangenzetting, roof en moord, jegens Amerikaansche burgers gepleegd, door verschillende partijen, die eene lokale jurisdiktie uitoefenen of beweren uit te oefenen. De centrale Regering van Mexico heeft echter geene pogingen in het werk gesteld om de schuldigen te straffen of dergelijke misdaden te beletten. De stand van zaken verergerde nog, toen in de maand Mei een besluit verscheen, ten gevolge waarvan eene pro rata belasting van de kapitalen in de republiek geheven werd, hetzij die kapitalen aan Mexikanen, hetzij die aan vreemdelingen toebehoorden. De Amerikaansche gezant, de heer Forsyth protesteerde formeel tegen de toepassing van dit besluit op zijne landgenooten. Een Amerikaansch burger weigerde de belasting te betalen; zijne goederen werden in beslag genomen en hij werd gebannen. Nadat hierover nog onderhandelingen waren gevoerd tusschen den heer Forsyth en zijne Regering, ontving eerstgenoemde bevel met zijne legatie de stad Mexiko te verlaten.

Er bestaan dus talrijke oorzaken om de toevlugt te nemen tot vijandelijkheden tegen de regering, die nog altijd in het bezit der hoofdstad is. Indien de konstitutioneele strijdmagt overwonnen mogt worden, zoude alle hoop verloren zijn op eene vredelievende schikking der geschillen.

Indien daarentegen de konstitutioneele partij zegeviert, en haar gezag in de republiek gevestigd wordt, bestaat er grond om te gelooven, dat deze partij zooveel in haar vermogen is, de door het regt gevorderde voldoening aan de Amerikaansche burgers zal verleenen. Zonder dat zoude de prezident niet geaarzeld hebben, het Kongres aan te bevelen, hem de noodige magt te verleenen, om bezit te nemen van een voldoend gedeelte van het revolutionaire grondgebied van Mexiko, als een onderpand, tot de geleden verliezen vergoed zouden zijn. Er is nog eene andere faze in de betrekkingen met Mexiko, voortspruitende uit den ongelukkigen stand van zaken op de zuidwestelijke grenzen, welke een krachtig optreden vordert. Talrijke benden vijandige en roofgierige Indianen dolen namelijk rond in de Mexikaansche staten Chihuahua en Sonora en het daaraan grenzend Amerikaansch grondgebied. De lokale regeringen dier staten zijn geheel en al magteloos en verkeeren steeds in angst ten opzigte van de Indianen. Zij hebben zoo al den wil, toch de magt niet de Mexikanen, die aan geene wet gehoorzamen, te beletten de grenzen over te trekken en onze kolonisten te plunderen. Thans verkeert men buitendien in vrees dat de zwervende Indianen en Mexikanen, de korteling daargestelde post-kommunikatie tusschen de Amerikaansche bezittingen aan den Atlantischen en aan den Stillen Oceaan gelegen, zullen belemmeren. De prezident weet dan ook geen beter middel ter voorziening hierin, dan de instelling van een tijdelijk protektoraat over de noordelijke gedeelten van Chihuahua en Sonora en de organizatie van militaire posten aldaar. Dit middel beveelt hij dan ook bij het Kongres aan. Dit protektoraat zoude kunnen worden opgeheven, zoodra de lokale regeringen in die Mexikaansche staten in staat zullen zijn de wanordelijkheden op de grenzen te keeren.

Wat de geschillen met Paraguay betreft, deelt de prezident mede, dat een kommissaris derwaarts is vertrokken met de noodige instruktiën voorzien, om die geschillen zoo mogelijk op eene vriendschappelijke wijze op te lossen. Indien deze pogingen schipbreuk mogten lijden, zal men genoodzaakt zijn tot de wapenen de toevlugt te nemen. Daartoe is bereids eene voldoende zeemagt uitgezonden. De prezident wenscht opregtelijk, dat men hiertoe echter niet zijne toevlugt zal behoeven te nemen.

— Bij de kwakers zullen twee belangrijke veranderingen ontstaan. Vooreerst zouden de twee fraktiën, welke ten aanzien van het ritueel bij de inzegening van het huwelijk in gebruik, verschillen, 't eens zijn geworden, zoodat voortaan die inzegening volgens den ritus der kwakers zal verrigt worden.

De tweede verandering betreft de kleeding. Het formulier der tucht schrijft den kwakers, „een eenvoudige kleederdragt" voor en dit formulier heeft tot de eenvormige kleeding der kwakers aanleiding gegeven. Ook wordt „eenvoudigheid van taal voorgeschreven," en uithoofde daarvan spreken de kwakers met elkander op zeer gemeenzamen toon. Voortaan zal ieder zoowel in kleeding als taal naar willekeur kunnen handelen. Alle reglementen te dier zake hebben opgehouden van kracht te zijn.

— De kolossale leeuw uit het Mausoleum is in goeden staat in het Britsch museum aangekomen; doch kan niet, uithoofde van gebrek aan ruimte, met de overige beelden uit Halikarnassus aangebragt, binnen het gebouw geplaatst worden, en blijft tot nader order goed ingepakt op de binnenplaats staan.

Verscheidene geleerden en kunstenaars, waaronder Eastloke, Mulseady, Westmacolt, Landseer en Layard hebben den eersten minister over dat gebrek aan ruimte in het Britsch museum een memorie overhandigd.

— De Engelsche bladen maken melding van eene zonderlinge ontdekking, door een arts — Dr Beck — te Dantzing gedaan en bestaande in een tegengif tegen geestrijke dranken. Het is een delfstoffelijk deeg, omsloten in een hulsel ter grootte van een olijf, en waardoor niet alleen de opstijgende dampen geabsorbeerd, maar ook de noodlottige gevolgen der dronkenschap voorgekomen zouden worden. Hij zou daarmede onderscheidene welgelukte proeven op een Pool, een onverbeterlijk dronkaart, genomen hebben. Die persoon — Radevil genaamd — dronk achtervolgens drie flesschen brandewijn, en nuttigde na elke flesch een van des doktors olijven; hij ondervond geen der gewone gevolgen van het drinken en voelde zich ook niet ongesteld. Of dat middel echter den drinklust zal tegengaan, valt te betwijfelen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 21 Dec. Bij ordonnantie van den minister van Eeredienst zullen voortaan de opvoedingsgestichten verdeeld worden in jongens- en meisjesscholen en in gezindheidsscholen. De scholen voor jongens mogen niet anders dan door mannen, en die der meisjes dan door vrouwen worden bestuurd; maar de mannen mogen in de laatste onderwijzers zijn. Er zullen afzonderlijke scholen voor Katholieken, Protestanten, Grieken en Joden zijn. Zonder eenige uitzondering moeten de Katholieke kinderen in Katholieke scholen onderwezen worden; in geen geval mogen Israëlitische kinderen in Katholieke scholen worden toegelaten; in sommige omstandigheden en bij uitzondering zullen er Protestantsche kinderen mogen onderwezen worden. Ter verkrijging van het verlof om een bijzondere school op te rigten moet men Oostenrijksch onderdaan zijn, van zedelijk gedrag zoowel wat het burgerlijke als godsdienstige leven betreft, en de vereischte examens hebben afgelegd opdat het godsdienstig onderwijs der kinderen verzekerd zij. De bijzondere scholen moeten, naar het voorbeeld der openbare scholen opgerigt zijn, en zich van dezelfde leerboeken bedienen. Deze boeken moeten door de geestelijke overheid zijn goedgekeurd.

— Volgens onlangs gedane navorschingen zou het graf van den Koning der Hunnen, Attila, in het Tarnoker-dal, in het Stuhlweissenburger komitaat aanwezig zijn, en wel ter plaatse waar de grenzen van Zamor, Kuldo, Tordaus en Tarnok zamenloopen. Attila's overblijfselen zouden daar onder een zacht hellenden heuvel in een diepte van vijf vaam begraven liggen. Het genoemde dal behoort tegenwoordig den baron Simon von Sina.

BERLIJN, 21 Dec. Uit Beijeren wordt geschreven, dat ten gevolge der ontbinding der Statenvergadering, de daardoor noodzakelijk gewordene verkiezingen zijn afgeloopen, en het kabinet geene reden heeft over de

uitkomst er van zeer voldaan te zijn. In de nieuwe Kamer is de oppozitie, in plaats van verminderd, grooter geworden. Nu blijft voor het ministerie niets anders te doen over dan af te treden, en het bestuur over te geven aan lieden, die 's lands vertrouwen bezitten. Of men hiertoe zal overgaan, is op dit oogenblik moeijelijk te zeggen. Volgens eene korrespondentie in de *Köln. Zeit.* wachtte men evenwel die aftreding vóór de aanstaande zitting. De heer von der Pfordten, wiens behoud aan het departement van Buitenl. Zaken als onmisbaar wordt beschouwd, zou, even als de minister van Oorlog, zijn portefeuille behouden.

— Gisteren, zoo schrijft men uit Bingen, viel de tolbeambte Kuhn, die de nachtwacht op een Nederlandsche stoomboot had, in den Rhijn en werd den volgenden ochtend dood uit het water gehaald. Men vermoedt dat hij, door slaapzucht beneveld, daar hij reeds vier dagen en nachten achtereen dienst had verrigt, bij het verlaten van de warme kajuit een misstap heeft gedaan en in 't water stortte.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		21 DEC. 4½ u.	a		gebl.
Amsterdam, Thesaurie	5 pCt.		a		
Nederl. Bank	4 „		„		
Nederl., Werkel. Schuld à	2½ pCt.	64⅝	„	64¾	64⅝
Dito Dito	3 „	76⅝	„	76 11/16	
Dito Dito	4 „	98 15/16	„	99	
Amortisatie-Syndikaat	3½ „		„		
Aand. Handel-Maatsch.	„	143	„	143¼	143
Oost-Ind. Leening	4 „	98⅝	„		
Aand. Holl. Spoorweg			„		
Leening idem	4½ „		„		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½ „		„		
Maatschappij van Weld.	4 „		„		
België, Cert. Adm. B. Bk	2½ „		„		
Dito *Rothschild*	2½ „	53 5/16	„	53⅜	
Frankrijk, Certifikaten	3 „		„		
Spanje, Obligatiën	1½ „	30⅝	„	30 11/16	
Dito	3 „	46½	„		
Dito Binnenlandsche	3 „	42 5/16	„	42⅜	
Amortisable Schuld			„		
Bewijzen Coupon		6⅛	„		
Crediet Instel. bij *Prost & C°.*		105¼	„	108	105¼
Portugal, Obligatiën	3 „	47 7/16	„		
Dito 1856	3 „	46	„	46 1/16	46
Uitgestelde		29¾	„		
Rusl., Obl. bij *Hope en C°.*	5 „	106¾	„		
Dito bij idem 1828/1829	5 „	104⅛	„	104¼	
Cert. bij idem 1831/1833	5 „	92¼	„	92¾	
Dito bij idem 1840	4 „	86¾	„		
Dito bij *Stieglitz*	4 „	86½	„	86⅝	86½
Dito Nieuwe	4 „	86⅜	„		
Dito 5de Serie	5 „	99 1/16	„	99⅛	
Dito 1855, 6de Serie	5 „	102 15/16	„	103	
Dito Adm. te Hamburg	5 „		„		
Dito dito te Londen	5 „	101¼	„		
Dito dito dito	4½ „	99⅛	„	99¼	
Inschrijv. in Assignatiën	6 „		„		
Certifikaten van dito	6 „		„		
Spoorweg Aktiën	5 „	80¾	„		
Polen, Aand. 1835, fl. 500		158¾	„	159	
Obligatiën	4 pCt.	83⅛	„	83½	83½
Pruissen, Oblig.	4½ „		„		
Aandeelen 1854	3½ „		„		
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en C.*	5 „		„		
Dito dito	4 „		„		
Dito Metalliek	5 „	77 11/16	„	77 13/16	77¾
Dito Rente Amsterdam	5 „	86¼	„	86½	86½
Dito Nationale 1854	5 „	78½	„	78⅝	78 9/16
Dito dito	2½ „	39 7/16	„	39½	39 7/16
Weener Bankaktiën	*f*	1135	„	1145	1145
Dito Aand. fl. 250, 1839	„		„		
Dito dito „ 250, 1854	4 pCt.	339	„		
Baijeren, Spoorweg Aandeelen			„		
Napels, Cert. bij *L en B.*	5 „		„		
Dito bij *Rotschild*	5 „		„		
Denemarken, Obl. te Lond.	5 „	100½	„		
Dito	3 „		„		
Braz. Geldl. 1824 v. £ 100	5 „		„		
Dito 1839 van £ 100	5 „	100	„		
Dito 1843 „ „ 100	5 „	100	„	100⅛	
Dito 1852	4½ „		„		
Dito 1858	4½ „		„		
Sardinië	5 „		„		
Peru, Geldl. 1854	4½ „		„		
Dito te Parijs	„		„		
Ecuador, Oblig. 1855	1 „	15⅞	„	16¾	
Venezuela, dito 6 pCt. thans	5 „	42¼	„	42⅜	42¼
Dito Uitgestelde	2½ „	16	„	16 1/16	
Grenada, Obligatiën	3½ „	20 11/16	„	20¾	
Dito Uitgestelde		6	„	6 1/16	
Mexiko, dito	3 „	18⅜	„		
Nrd-Amer. Ph. *Hope en C.*, Lr. A	„		„		
Dito dito	Lr. B „		„		
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.		„		
Amerik. Bank-Aktiën			„		
Illinois Spoorw. Aandeelen			„		
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 pCt.	85¼	„		
Louisiana	5 „		„		
Grieken, Obl. Geldl. 1825	5 „	3⅜	„	3 7/16	

Handel-Maatschappij kontant —, dito Leening 1858 4 pCt. —; Russische Spoorweg doorgef. 247½, 248; Hypotheek 4½ pCt. 91; Fr.-Oost. Spoorw. Oblig. bij Hope 3 pCt. ——

De Binnenlandsche fondsen prijshoudend gebleven. Van Buitenlandsche zijn Oostenrijksche minder vast gebleven. De overige sluiten nagenoeg onveranderd.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 3 pCt., Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	*f* 55⅝	2/m. Livorno	*f* 39⅛
Zigt „	„ 56⅛	„ Napels	„ 79
2/m. Bordeaux	„ 55⅜	3/m. Petersburg	„ 1.76
½/m. „	„ 55¾	6/w. Weenen	„ 112¾
3/m. Madrid	„ 238	„ Augsburg	„ 35½
„ Cadix	„ 240	„ Frankfort	„ 99⅛
„ Sevilië	„ 237	2/m. Hamburg	„ 35
„ Bilbao	„ 237	Zigt „	„ 35 3/16
„ Lissabon	„ 41	2/m. Londen	„ 11.70
„ Porto	„ 41	Zigt „	„ 11.75
2/m. Genua	„ 45¾	Rotterdam	„ ⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 21 Dec. België 2½ pc. 57; 4½ pc. 99.62½g; Metal. 81.87½g; Nation. 82.75; Spanje 1½ pc 30.25; 3 pc. 42.75p.

PARIJS, 21 Dec. Rente kont. 4½ pc. 97.—, op tijd 3 pc. 73.25; Credit mobilier 982; Fr.-Oost. Spoorw. 637; Spanje 1½ pc. 30⅞; 3 pc. 43¼; Rom. Leening 93.

LONDEN, 21 Dec. Cons. 96⅝; Braz. 5 pc. ——; 3 pc. Mexiko 20¼; 4½ pc. Peru 92½; 3 pc. id. 73½; 4½ pc. id. doll. bonds 79¼ Grenada uitgest. 5⅞; id. werkelijke 20⅞; 5 pc. Venezuela 44; 2¼ pc. id. 17; 5 pc. Port. 48⅛; 3 pc. Spanje 47⅝; 1½ pc. id. 31⅜; Amortiz. 6¼; Coupons 10. 4½ pc. Russen 103; 5 pc. id. 113½; 2½ pc. Holland 66¾; 4 pc. id 101¼; Illinois Shares 69; id. 7 pc. Oblig. 81; Sardinië 90¾; Ecuador 16⅝.

WEENEN, 21 Dec. Met. 5 pc. 85.20; Nat. 86.20; Bank-Aktiën 998.—; Noord-Bahn akt. 181; Credit Anst. 248; O.-Fr. Spoorw. akt. 255; Lomb. Venetiaans. 119.—; Nieuwe 111.—; Wissel op Londen 3/m. 10.18½; Goud 1¼; Zilver —.

BERLIJN, 21 Dec. Stiegl. 5de serie 105¼; 6de id. 109; Rusland 5 pc. 111¼; Pruiss. Staats. 4½ pc. 100⅝; Wissel op Londen 2/m. 6 th. 20, Parijs 79¾; Hamburg 150⅞, Amst. 142⅛, Petersburg 102, Diskonto 4.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 20 Dec.

Tarwe in een doen: 132, 135 ℔ b. Poolsche *f* 322, 335.

Rogge onveranderd: 124 ℔ Galatz *f* 187; 120 ℔ dito *f* 180 aan de Zaan.

Garst vast: 104 ℔ Oldammer Winter *f* 161.

SCHIEDAM, 21 Dec. Rogge. Verkocht: 144/2 ℔ Archangel *f* 178 6/w.; 149/2 ℔ Fransche *f* 187 6/w. — Gerst: 132/2 ℔ Zweedsche *f* 174 6 w. — Moutwijn *f* 12,25; Jenever *f* 18,75; Amst. Proef *f* 20,— per Ned. vat zonder fust zonder de belasting. Spoeling *f* 2,— per ketel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 21 Dec. Schäffer, Telemach, Soerabaya. — 22 Dec. Hofstee, Wassenaar, en Hansen, Ystroom, beide Batavia. Diepering, Anna, Tjilatjap.

HELVOET, 21 Dec. Ostermann, Wieland, Baltimore.

UITGEZEILD:

TEXEL, 21 Dec. Daulier, Adolphine, Newcastle.

HELVOET, 21 Dec, Hashagen, Arnold Böninger, Baltimore, via Brouwershaven.

CARGA-LIJSTEN.

ROTTERDAM.

HULL, Hawk, Dawson: 18 staven, 252 platen IJzer, Wm. Kolkman, te Dordt

——, Sea Horse, Sadler: 183 staven, 320 bossen, 277 platen IJzer, Wm. Kolkman, te Dordt.

CARDIFF, Balmoral, Lovius: 896 platen IJzer, 40 bossen Plaat-IJzer, Wm. Kolkman, te Dordt.

DORDRECHT.

CARDIFF, Vrouw Clara, J. R. Staal: 5136 staven, 379 bossen IJzer, Wm. Kolkman.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 22 December, in lading naar:

Maintz.	J. Hammer, Mainz N°. 3.
Keulen.	Th. Wemmers, Cölln N°. 7.
Mannheim.	J. Polsen, Beurs van Rotterdam.
Dusseldorp.	H. Hell, Johanna Maria.

AMSTERDAM, 15 December, vertrokken naar:

Mannheim.	W. Boumeester, Carolina.
Urdingen.	D. J. v. Uden, Erkentelijkheid.

Rijnhoogte ARNHEM, 21 December 5 p. 0 duim.
KEULEN, 20 „ 4 vt. 1 „

Advertentiën.

(878) Heden overleed te Utrecht, tot onze diepe droefheid, in den ouderdom van bijna 64 jaren, onze dierbare Moeder ALIDA MARIA VAN DER BURGH, Weduwe PETRUS MOL, in leven Oud Officier van Gezondheid der 2e Klasse, Practiserend Genees-, Heel- en Verloskundige te Naarden.

G. P. J. MOL.

Mede uit naam mijner Zusters en Broeders.

NAARDEN, 19 December 1858.

Strekkende deze algemeene tevens tot bijzondere kennisgeving.

Men verlangt in een stil Huisgezin, tegen Februarij of vroeger: Een **Tweede-Meid**, van de R. C. Godsdienst, goed kunnende Naaijen en met de Wasch omgaan, van een zedelijk gedrag en goede attestatiën voorzien. Reflecterenden adresseren zich met *franco* Brieven onder Lett. A. bij den Boekhandelaar H. H. VAN ROMONDT te *Utrecht*. (879)

AANBESTEDING.

Het Roomsch-Katholijk Parochiaal Kerkbestuur Olst, zal op Dingsdag, den 11den Januarij 1859, d voormiddags ten 12 ure, bij den kastelein G. MARSMAN, bij den Boschkamp aanbesteden:

HET BOUWEN VAN EENE KERK MET TOREN.

's Morgens voor de besteding aanwijzing in loc inlichtingen en de bestekken op *franco* aanvrage à *f* 1. bij den Architect H. J. WENNEKERS te Zutphe (86

Men vraagt te Delft in een fatsoenlijk gezin, gen goed loon, met Februarij e. k 1° eene bekwame **Keukenmeid**, die tevens go Huiswerk kan verrigten en 2° eene **Werkmeid**, d goed kan Strijken en met de Wasch omgaan; beide R. K. en van goede getuigenissen voorzien. Adres *fran* letter V bij den Boekhandelaar W. BEETS te Delft. (87

K. WILLER'S KRUIDENOLIE.

Tien droppels daarvan, iederen morgen op het hoo gewreven, bij eene wassching met laauw water en re niging met eenen goeden schuijer, tweemaal 's weeks bevorderen den groei van het Haar ongemeen en ma ken het krachtig, vol, glanzend en golvend. *f* 1.50 de prijs van het fleschje.

HET VIOLET-POWDER

is een welriekend Poeder, dat de daarmede ingewreven huid ongemeen verfrischt, blank maakt en de liefelijk ste geuren om zich heen werpt. Het is ook voor luijermand zeer aan te prijzen. Het pakje kost 40 C

ENGELSCHE **POEDERDOZEN** met Donzen Kwas ten. Nieuwe STOFKAMREINIGERS, die gemakkeli werk maken en weinig kosten. Het kleine TOILET INSTRUMENT voor de Overnagels en Rouwrandje Mooije NAGELSCHUIJERS, Zakschuijers met en zon der spiegel; Caoutchouc HAAR- en FRISEERKAM MEN, ZIJ- en DOFKAMMEN, OPSTEEKKAM MEN, enz.

Eau de Cologne van JOHAN MARIE FARIN gegenüber den Jülichsplatz en van ZANOLI en eene menigte andere fijne Extraits **Toilet-oliën** en **Zeepen**, van de gerenomeerdste Fransche e Engelsche Fabrieken.

HET EAU DES CARMES

van MARGARETHA GRASS werkt gunstig bij kramp achtige verzwakkingen van zenuwgestel en spijsvertering organen, bij flaauwten, aanvallen van beroerten, ong regelden bloedsomloop en vervangt de Hoffman's dru pels met veel zekerder en aangenamer werking, in al voorkomende gevallen.

Bij ieder fleschje wordt een aanwijzing tot gebruik gegeven. Het kleine fleschje 50 Cts., het heele *f* 1.

De Oostersche Anti-Rheumatische KRUI DEN-OLIE is uit vlugtige Planten-Oliën, vereenid m de Cajapoet-Olie te zamen gesteld, en geneest al Rheumatische ziekten en verlammingen, pijn in de gewrichten, verstijvingen in de pezen en andere aa doeningen.

De inwrijving geschiedt tweemaal daags met de vlakk hand, het lijdende deel wordt daarna met flanel of ba gedekt, dat voor het vuur warm gemaakt is.

STOLL'S DRUPPELEN bevrijden oogenblikke lijk van de hevigst kiespijn; men behoeft slechts een daarmede bevochtig puntig watje in het oor te stoppen, aan de zijde wa de kiespijn is. Het fleschje kost *f* 1.

ZIJDEN PARAPLUIES van deugdzame kwalite en elegant afgewerkt, alle grootten voor Heeren en Dames, allerliefste Kin der-Parapluies.

Vilt- en Plusch-Pantoffels,

zeer mooi, sterk en goedkoop.

AMERIKAANSCHE GOMSCHOENEN

van de beste kwaliteit, in Mans, Vrouwen, Jongens Meisjes en Kindergrootten.

VERKOOPHUIS. (88

(872) Bij J. W. VAN LEEUWEN, Boekhandelaar te Leiden is verschenen:

Godvruchtige Oefeningen tot het H. Kind Jesus, in 12°, 12 bladz. met een duidelijke lette gedrukt, voorzien met Kerkelijke Goedkeuring. Prijs 5 Cents.

Bij getallen voor H. H. Geestelijken ter uitdeeling tot minderen prijs.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever